

УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З КРЕДИТУВАННЯ ПІД ЗАСТАВУ МАЙНА

Ведення бухгалтерського обліку будь-якого суб'єкта господарювання – це комплекс заходів від документального оформлення операцій до складання звітності, які здійснює бухгалтер (бухгалтерська служба) з метою відображення його операцій та результату діяльності.

Оскільки діючі Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку ломбардами мають ряд недоліків вважаємо за доцільне приділити увагу рахункам, які використовуються для обліку заставних операцій, та безпосередньому відображенню заставних операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

В залежності від виду застави (ювелірні вироби, побутова техніка, транспортні засоби, нерухомість, цінні папери), предмет застави може знаходитись у володінні заставодержателя (транспортний засіб, нерухомість, велика побутова техніка) або ломбарду (ювелірні вироби, невелика побутова техніка та цінні папери). Що стосується нерухомості, то даний вид застави може зберігатись лише у заставодаателя. Окрім того, нормативного регулювання потребує питання щодо моменту віднесення предметів застави до складу товарів, оскільки вони підлягають продажу.

Дана обставина не відображена в методичних рекомендаціях, тому ці два види застави обліковувати на різних аналітичних рахунках бухгалтерського обліку для забезпечення дотримання прав заставодаателя та заставодержателя, а також організації та формування методики аудиту діяльності ломбардів в частині вибору методів контролю.

Окремої уваги потребує кредитування фізичних осіб за рахунок залучених коштів (виходячи з видів фінансових послуг, які надає ломбард) та нарахування відсотків, пов'язаних з таким кредитуванням.

Серед фінансових послуг, які надає ломбард, є кредитування фізичних осіб за рахунок власних або залучених коштів. Якщо з кредитуванням за рахунок власних коштів все зрозуміло, то при кредитуванні за рахунок залучених коштів слід зауважити, що такий вид кредитування може здійснюватись як за рахунок коштів фізичних осіб, так і юридичних осіб, що знаходитиме відображення в системі аналітичного обліку, так і системі внутрішньої звітності. Окрім того, кредитування за рахунок залучених коштів, тягне за собою нарахування відсотків на користь кредиторів.

На сьогоднішній день не має ні методики віднесення витрат на реалізацію заставного майна, ні переліку витрат, які можуть бути включеними до витрат періоду та витрат, пов'язаних з реалізацією заставного майна.

У зв'язку з цим, пропонуємо перелік та методику віднесення операційних витрат діяльності та витрат, пов'язаних з реалізацією заставного майна, прописувати в договорі та затверджувати наказом про облікову політику ломбарду. Якщо з витратами на збут все зрозуміло, оскільки всі вони пропорційно відносяться до предметів застави, що продаються, то для обліку операційних витрат пропонуємо всередині ломбарду внутрішнім документом визначити відсоток кредиту, який буде віднесено до складу операційних витрат.

Термін дії договору визначає не лише право володіння, а й розпорядження заставним майном, проте для цього в договорі слід чітко прописувати з якого дня протермінування платежів предмет застави переходить до володіння ломбардом. Також вважаємо за необхідне повідомляти заставодавця про продаж заставного майна, що дозволить йому взяти участь в аукціоні або, принаймні, володіти інформацією щодо суми, вирученої від продажу заставного майна.

У зв'язку з вищевикладеною інформацією, необхідним є внесення змін до робочого плану рахунків та методики обліку заставних операцій.

Представлена методика обліку заставних операцій носить комплексний характер і дозволяє отримувати інформацію щодо:

- видів заставного майна в залежності від суб'єкта володіння ним,
- варіантів надходження кредитних коштів до ломбарду;
- переліку витрат, які може нести ломбард в ході здійснення своєї діяльності як операційної, так і фінансової;
- видів доходів, які може отримувати ломбард в ході здійснення своєї діяльності;
- шляхів вибуття заставного майна (повернення власнику або продаж на аукціоні);
- шляхів розпорядження грошовими коштами від продажу заставного майна.

Удосконалення методичного забезпечення бухгалтерського обліку заставних операцій сприяє формуванню достовірної інформації щодо обліку заставних операцій в системі бухгалтерського обліку, що дає можливість сформулювати інформаційне забезпечення для управління діяльністю ломбарду.